

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 149/2024
22.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић, Гордане Којић и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Машом Денић, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Ђорђа Стефановића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Прокупљу К 273/21 од 03.07.2023.године и Вишег суда у Прокупљу Кж1 143/23 од 14.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 22.02.2024.године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, па се **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Прокупљу К 273/21 од 03.07.2023.године и Вишег суда у Прокупљу Кж1 143/23 од 14.12.2023. године, тако што:

Окр. АА, ЈМБГ ... рођена ...1981. године у ..., од оца ББ и мајке ВВ, рођ. ..., са пребивалиштем у ..., ул. ... бр. ..., држављанка Републике Србије, удата, мајка троје малолетне деце, завршила ... факултет, по занимању дипломирани ..., запослена у „ГГ“ доо, са месечном зарадом од око 60.000,00 динара, супруг просветни радник са месечним примањима од око 70.000,00 динара, поседује стан у ..., неосуђивана, не води се поступак за друго кривично дело,

КРИВА ЈЕ

што је у периоду од децембра 2017. године, па до месеца октобра 2019. године, у својству директора и одговорног лица за пословање привредног друштва „ДД“ д.о.о. ... – Општина ..., при чему је могла да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима, била свесна свога дела и хтела његово извршење, а била је свесна да је њено дело забрањено,

-у намери да делимично избегне обрачун и плаћање пореза на додату вредност, није пријавила стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза, односно прикривала податке који се односе на

утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази милион динара, на начин да је извршила промет добара непознатим купцима у износу од 19.793.933,64 динара, без сачињавања било какве документације о томе, односно промет добара није евидентирала кроз пословне књиге, нити је приказала пореску обавезу у евиденцији издатих рачуна сходно одредбама чл.2 ст.2 тачка 1 Правилника о облику, садржини и начину вођења евиденције о порезу на додату вредност, нити је након извршеног пописа и утврђивања мањка на дан 10.10.2019. године у ПДВ-е пријавила порез на додату вредност за порески период од 01.11.2019. године до 30.11.2019. године, како је то била дужна да учини сходно чл.16 и чл.37 ст.1 тачка 4 Закона о порезу на додату вредност, чиме је избегла да обрачуна и плати порез на додату вредност у износу од 3.958.786,73 динара на начин и у роковима прописаним чл.48 до 51 Закона о порезу на додату вредност,

у намери да у потпуности избегне обрачун и плаћање пореза на доходак грађана, није пријавила стечени приход односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза, односно прикривала податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази милион динара, на начин да на износ утврђеног мањка од 19.793.933,64 динара, који представља остале приходе који по својој природи чине доходак физичког лица, није извршила обрачун и плаћање пореза на доходак грађана на остале приходе по стопи од 20% у смислу одредбе чл.86 Закона о порезу на доходак грађана, на основицу коју чини износ насталог мањка, умањен за нормативне трошкове у висини од 20% сходно одредби чл.85 ст.3 Закона о порезу на доходак грађана, нити је пореској управи поднела пореску пријаву сагласно одредби чл.86 ст.1. тач.16 Закона о порезу на доходак грађана на износ утврђеног мањка, чиме је поступила супротно одредбама чл. 99 и 101 Закона о порезу на доходак грађана, на који начин је избегла да обрачуна и плати порез на доходак грађана на остале приходе у износу од 3.770.273,10 динара,

- **чиме је извршила кривично дело пореска утаја у продуженом трајању из члана 225 став 1. Кривичног законика у вези члана 61. Кривичног законика**

па јој Врховни суд применом чланова 4., 42., 44., 45., 54., 48., 50. 61., 64., 65. и 66. Кривичног законика изриче

УСЛОВНУ ОСУДУ

тако што јој утврђује казну затвора у трајању од 1 (једне) године и 6 (шест) месеци и истовремено одређује да се утврђена казна затвора неће извршити уколико окривљена у временском периоду од 3 (три) године, по правноснажности пресуде не учини ново кривично дело

и

ОСУЂУЈЕ

на новчану казну у одређеном износу од 150.000,00 (сто педесет хиљада) динара, коју је окривљена дужна да плати у року од три месеца од правноснажности пресуде, а уколико у окривљена не плати новчану казну у одређеном року, суд ће

новчану казну заменити казном затвора, тако што ће за сваких започетих хиљаду динара новчане казне, одредити један дан казне затвора.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу К 273/21 од 03.07.2023.године, окривљена АА оглашена је кривом због два кривична дела пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ, за која кривична дела јој је суд претходно утврдио казне затвора у трајању од по једне године, као главне и новчане казне од по 100.000,00 динара као споредне, па јој је изрекао условну осуду којом јој је утврдио казну затвора у трајању од једне године и осам месеци са роком проверавања у трајању од три године и новчану казну у износу од 200.000,00 динара, за коју је одређено да је окривљена плати у року од три месеца од правноснажности пресуде, а у колико окривљена у том року не плати новчану казну иста ће бити замењена казном затвора тако што ће за сваких започетих хиљаду динара новчане казне, одредити један дан казне затвора.

Истом пресудом окривљена је обавезана да плати трошкове кривичног поступка и то: ОЈТ у Прокупљу износ од 51.477,00 динара, Основном суду у Прокупљу износ од 32.445,60 динара и на име паушала истом суду износ од 5.000,00 динара, у року од 15 дана по правноснажности пресуде под претњом принудног извршења.

Ставом другим исте пресуде, на основу члана 423. став 1. тачка 2) ЗКП, окривљена је ослобођена од оптужбе да је учинила кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ.

Пресудом Вишег суда у Прокупљу Кж1 143/23 од 14.12.2023. године, одбијене су као неосноване жалба ОЈТ у Прокупљу и браниоца окривљене АА, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости је поднео бранилац окривљене АА, адвокат Ђорђе Стефановић, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, односно погрешне примене одредби члана 2., 5., 14., 22., 25., 56., 61. и 225. КЗ, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, преиначи побијане одлуке и окривљену ослободи од оптужбе за наведено кривично дело или да укине побијане одлуке и врати предмет првостепеном или другостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Основано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљене АА, указује да је побијаним правноснажним пресудама повређен закон из члана 439. тачка 2) ЗКП, тиме што је у погледу кривичног дела које је предмет оптужбе примењен закон који се није могао применити.

Кривично дело пореска утаја из члана 225. Кривичног законика, чини онај ко у намери да он или друго лице потпуно или делимично избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дажбина, даје лажне податке о стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази милион динара.

Одредбом члана 61. КЗ прописано је да продужено кривично дело чини више истих или истоврсних кривичних дела учињених у временској повезаности од стране истог учиниоца која представљају целину због постојања најмање две од следећих околности: истоврсности оштећеног, истоврсности предмета дела, коришћења исте ситуације или истог трајног односа, јединства места или простора извршења дела или јединственог умишљаја учиниоца.

Окривљена АА, је, према чињеницама наведеним у изреци пресуде, у својству директора и одговорног лица за пословање наведеног привредног друштва „ДД“ д.о.о. ..., у периоду од децембра 2017. године до октобра 2019. године, пропустила да сачини документацију о промету добара у износу од 19.793.933,64 динара, која су продата непознатим купцима, у намери да избегне обрачун и плаћање пореза на додату вредност у износу од 3.958.786,73 динара, а како је био у питању мањак који није оправдан, нити га је окривљена пријавила пореским органима, то је истовремено избегла и пријаву пореза на доходак грађана у износу од 3.770.273,10 динара, то се у обе ситуације ради о давању лажних података о стеченим приходима и чињеницама које су од утицаја на утврђивање обавеза плаћања пореза.

У таквој ситуацији били су испуњени услови прописани одредбом члана 61. КЗ, јер је иста окривљена у истом временском периоду, коришћењем исте ситуације и свог статуса одговорног лица, поводом истог догађаја, односно непријављеног прихода, пропустила да изврши пријаву пореза на додату вредност и пријаву пореза на доходак грађана, што је у суштини непријављивање пореза по два различита основа, са јединственим умишљајем. С обзиром да се ради о две радње које представљају целину у смислу јединственог простора и времена, умишљаја и коришћења исте ситуације, то су основани наводи захтева за заштиту законитости о учињеној повреди одредбе члана 439. тачка 2) ЗКП, јер се у радњама окривљене стичу обележја једног кривичног дела пореска утаја у продуженом трајању из члана 225. став 1. у вези члана 61. КЗ.

Стога је Врховни суд усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене и отклонио наведену повреду закона преиначењем побијаних правноснажних пресуда у погледу правне квалификације кривичног дела, тако што је окривљену огласио кривом за продужено кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. у вези члана 61. КЗ и изрекао јој условну осуду са утврђеном казном затвора у трајању од једне године и шест месеци, са роком проверавања у трајању од три године и новчану казну у износу од 150.000,00 динара, коју је окривљена дужна да плати у року од три месеца од правноснажности пресуде, а уколико окривљена не плати новчану казну у одређеном року, суд ће новчану казну заменити казном затвора, тако

што ће за сваких започетих хиљаду динара новчане казне, одредити један дан казне затвора.

При одмеравању казне, Врховни суд је узео у обзир све околности прописане одредбом члана 54. КЗ, које су нижестепени судови утврдили, па је окривљеној АА изрекао условну осуду са утврђеном казном затвора у трајању од једне године и шест месеци и одредио рок проверавања од три године, као и обавезну споредну новчану казну у одређеном износу од 150.000,00 динара, које казне су сразмерне степену кривице окривљене и нужне да изразе друштвену осуду за кривично дело у питању, али и довољне за остваривање сврхе кажњавања прописане у члану 4. став 2. и члану 42. КЗ.

Поднетим захтевом за заштиту законитости бранилац окривљене истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, али наведену повреду образлаже чињеничним наводима у погледу одговорности окривљене и њеног својства у привредном друштву, наводећи да послове законског заступника није обављала редовно, те чињеница да је била на боловању и да није знала да постоји потреба да наведено привредно друштво пријави и плати порез, на који начин оспорава побијане пресуде у смислу члана 440. ЗКП.

Осим тога, бранилац у захтеву указује и на повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, али исту образлаже наводима да суд није правилно одмерио казну затвора с обзиром на све олакшавајуће околности на страни окривљене, чиме у суштини истиче повреду члана 441. став 1. ЗКП.

Међутим, повреде закона из члана 440. ЗКП и члана 441. став 1. ЗКП, не представљају законске разлоге због којих је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, па се Врховни суд у оцену истих није упуштао.

Поред тога, бранилац у захтеву за заштиту законитости истиче и повреду члана 5. КЗ, наводећи да су судови у конкретном случају применили закон који није важио у време извршења кривичних дела за које је окривљена осуђена, али наведену повреду не образлаже, односно не даје разлоге за свој став да је одлуком о примени сада важећег Кривичног законика повређен закон. Како је одредбом члана 484. ЗКП, прописано да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење, а бранилац окривљене није указао у чему се наведена повреда састоји, то се Врховни суд у оцену истакнутих навода није упуштао јер захтев у том делу нема прописани садржај.

Из изнетих разлога, Врховни суд је на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 2) ЗКП, одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић